

Изборном већу Филозофског факултета

у Београду 1. септембра 2011

**Извештај за избор у звање доцента за ужу научну област
Археологија**

Конкурс за избор у звање доцента за ужу научну област Археологија објављен је у часопису „Послови“ дана 26.09.2011. На овај конкурс пријавила се само једна особа и то др Јасна Вуковић.

Др Јасна Вуковић је основно и средњошколско образовање стекла у Београду, где је 2001. године и дипломирала на Одељењу за археологију Филозофског факултета са највишом оценом.

Од 2001. до 2004 је била ангажована као демонстратор на Катедри за методологију археолошких истраживања. Од 2004. године запослена је као асистент-приправник на Одељењу за археологију, Катедра за Методологију, а од 2007. унапређена је у звање асистента, пошто је са успехом одбранила магистарску тезу под насловом *Функционална анализа неолитске грнчарије централног Балкана – методи технике и примена*. После успешно одбрањене докторске тезе 2011. године унапређена је у звање асистента са докторатом.

Професионална каријера колегинице Вуковић је необично разноврсна и покрива више периода од антике до праисторије. Бавила се археологијом у свим њеним видовима: подводном, сувоземном и експерименталном. Тежиште истраживачког рада колегинице др Јасне Вуковић је неоспорно археологија неолита, грнчарска продукција ове епохе али и бројне физичко-хемијске методе које се користе у савременој археологији за анализе ове врсте покретних налаза. Ј. Вуковић је вероватно једини археолог у Србији који је тако темељно упућен у методологију и процедуре физичко-хемијских анализа, што је нарочито препоручује за рад на предметима везаним за методологију археолошких истраживања. Библиографија др Јасне Вуковић разноврсна је и усмерена је на проблематику настанка, начина употребе и функције грнчарије као најбројније класе откривених предмета на праисторијским налазиштима а све више се окреће и узроцима и последицама које је грнчарија имала на неолитско друштво. Објављивала је радове у Старинару, Гласнику Српског археолошког друштва, Хемијском прегледу... Будући да течно

говори енглески језик она често учествује на међународним конференцијама, међународно препознавање и афирмације др Јасне Вуковић као истакнутог стручњака за питања грнчарије неолитске епохе стигло је у форми позива за учешће на међународном скупу „Beginnings: New Research in the Appearance of the Neolithic between Northwestern Anatolia and the Carpathian Basin” у организацији Немачког археолошког института.

Јасна Вуковић бавила се и историјатом српске археологије, што је и објављено у раду Од првих налаза до метрополе касног неолита: откриће Винче и прва истраживања (са Д. Николић). Будући да течно говори енглески језик она често учествује на међународним конференцијама. Међународно препознавање и афирмације др Јасне Вуковић као истакнутог стручњака за питања грнчарије неолитске епохе стигло је у форми позива за учешће и каснијег успешног учешћа на међународном скупу *Beginnings: New Research in the Appearance of the Neolithic between Northwestern Anatolia and the Carpathian Basin* у организацији Немачког археолошког института. Она је том приликом поднела реферат по позиву под насловом „Pottery and Cult Objects from the Early Neolithic Site of Blagotin”.

Докторска дисертација под насловом *Неолитска грнчарија – технолошки и социјални аспекти*, заокружује научна истраживања и главна интересовања кандидаткиње Јасне Вуковић. У овом њеном до сада најзначајнијем и најсвеобухватнијем раду она се бави пореклом открића, производње и широког усвајања керамике као новог материјала. Ј. Вуковић у овом делу преиспитује широко уврежено уверење да је керамика настала тек са почетком неолитске епохе. Она даје концизан и веома корисан преглед најстаријих појава керамичке производње у читавом свету (од Јомон културе у Јапану, преко налаза из јужне Кине из 16000 п.н.е., па до Америчког континента са културама из доба позног архајског периода око 5000 п.н.е.). Поред тога Ј. Вуковић нам пружа увид и у примере забележене у етнографским истраживањима и долази до закључка да се у поменутих случајевима грнчарија везује за ловачко-сакупљачке заједнице и њихове новоустановљене навике у исхрани. У делу овог рада, који носи наднаслов “Особине сировина и материјала: глина и керамика” Ј. Вуковић је за циљ поставила упознавање читалаца са особинама керамике и сировинама неопходним за њену израду. Читајући ову докторску тезу сазнајемо и из новог угла сагледавамо својства различитих сировина за израду грнчарије, примеса које се користе и ефекта које поједине

комбинације имају на коначан производ. Изузетно су корисна сазнања које је Ј. Вуковић прикупила из богате литературе посвећене керамичкој продукцији, а која нам објашњавају због чега су поједине посуде баш онакве какве их проналазимо. Следеће поглавље носи назив „Технике израде грнчарије“ и пружа детаљан увид у разноврсне процедуре и традиције израде керамике и грнчарије. Бројни и пажљиво бирани етнографски примери дају посебну драж овом делу рада. Они не само да пружају обиље детаља већ подстичу на различите, често неочекиване правце у интерпретацији археолошког материјала и дају му сасвим нове димензије. Посебну вредност овог рада представља део другог поглавља ове тезе, где нам Ј. Вуковић приказује физичко-хемијске технике и процедуре које дају корисне информације и пружају могућност сасвим новог начина стицања увида у технолошке поступке при изради археолошке керамике. Од бројних метода и процедура које се данас у свету користе Ј. Вуковић нам је представила петрографске анализе, ксерорадиографију, термалне анализе, скенерску и трансмисиону електронску микроскопију, рентгенску дифракциону анализу и флуоресценцију као и неутронску активациону анализу. Свака од поменутих метода доприноси формирању прецизног и научно заснованог одговора на нека од археолошких питања везаних за карактеризацију материјала који се користи при изради грнчарије, технологију пречишћавања и печења грнчарије али и питања зашто су се мајстори у прошлости одлучивали за баш одређену комбинацију глине и примеса односно због чега су применили одређени начин печења. Истраживачки аспект овог рада не ограничава се искључиво на студије археолошког материјала и литературе, већ има и додатну компоненту. Реч је о делу другог поглавља где нам Ј. Вуковић представља резултате истраживања из домена експерименталне археологије које је осмислила и у чијој је реализацији учествовала. Трећи део докторске дисертације Ј. Вуковић посвећен је импликацијама грнчарске продукције на друштвену заједницу. Она пре свега покушава да одговори на старо питање: ко су били неолитски мајстори – грнчари? Како је изгледала њихова организација производње? Осим тих питања Ј. Вуковић се бави стандардизацијом и специјализацијом у изради појединих врста и форми неолитске грнчарије. Готово невероватна количина до сада непознатих података коју Ј. Вуковић открива на фрагментима керамике донекле баца у сенку чак и вредно поглавље о социјалним аспектима израде грнчарије. Оно што ће докторску тезу Ј. Вуковић учинити корисном и привлачном и за колеге које се баве другим периодима људске прошлости је приказ

мултидисциплинарног приступа који је могуће спровести на керамичком материјалу било ког периода али и јасне смернице Јасне Вуковић о томе како се овако добијени резултати могу искористити у интерпретацији и промишљању последица ове привредне гране на целокупно друштвено устројство.

Др Јасна Вуковић има иза себе и две реализоване изложбе у коауторству: *Благотин – Истраживања 1989-1999* и *Винча – неолитска метропола 2008.* године. За потребе ових изложби Ј. Вуковић је написала три рада, а нарочито вреди поменути рад објављен у каталогу изложбе посвећене Винчи *Чувари и заштитници: култни предмети (са Д. Николић).*

Од како је 2001. године постала демонстратор на групи предмета уже научне области методологија археолошких истраживања, Ј. Вуковић показала је истинско разумевање ове проблематике и постала вредан сарадник у реализацији наставе. Била је од велике помоћи приликом реализације бројних курсева који су одржани у протеклих осам година. На основу увида у студентску евалуацију може се констатовати да и студенти високо вреднују њен начин рада. Више пута била је евалуирана у највиших 10% на целом Филозофском факултету и у највиших 5% на Одељењу за археологију. Будући да је колегиница др Вуковић до сада била ангажована као асистенткиња и асистенткиња са докторатом она до сада није имала право да буде ментор дипломских и после дипломских радова. Међутим, њено ангажовање на изради семинарских радова студената показује да ће она убудуће и овај аспект наставничког рада обављати са највећим ентузијазмом и успехом.

Колегиница др Ј. Вуковић је такође била у прилици да у неколико наврата осмисли и реализује радионице за експерименталну археологију на којима су учешће узели експерти и бројни студенти археологије и примењене уметности. Том приликом остварила је плодотворну сарадњу са тадашњим центром Диана, а садашњим Централним институтом за конзервацију. Ширина њених интересовања али и лакоћа са којом сарађује са колегама види се и из чињенице да је радове објављивала у коауторствима са чак дванаест колега.

Др Јасна Вуковић је дуги низ година члан Српског археолошког друштва а од 2005-2008 секретар редакције Гласника САД, а од 2007 до 2010 је била председник Праисторијске секције Српског археолошког друштва, што говори о угледу који је стекла међу колегама.

Оцењујући теоретску, методолошку, научну, наставну и стручну делатност колегинице др Јасне Вуковић у протеклом периоду сматрамо да су оне на изузетно високом нивоу и да она испуњава потребне услове за конкурс на који се пријавила. С тога смо слободни да предложимо Изборном Већу Филозофског факултета да асистенту са докторатом Јасни Вуковић омогући избор у звање доцента.

Са рефератом сагласни чланови комисије:

Др Ненад Тасић

Одељење за археологију, Филозофски факултет у Београду

Др Душан Михаиловић

Одељење за археологију, Филозофски факултет у Београду

Др Славиша Перић

Археолошки институт у Београду